

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Λόγοι αποφυγής των μεταλλαγμένων τροφίμων που παραθέτει η αρθογράφος:

- Παρά το γεγονός ότι η γενετική τροποποίηση στις αγροτικές καλλιέργειες και στο ζωικό βασίλειο είναι μηχανισμός περιβαλλοντικής προσαρμογής που χρησιμοποιείται φυσικά εδώ και εκατοντάδες χρόνια, στα σύγχρονα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα, οι συγκεκριμένοι μηχανισμοί είναι τεχνητοί και διασταυρώνουν γονίδια πολύ διαφορετικών οργανισμών, πράγμα που εγείρει ερωτηματικά για το πόσο επικίνδυνα μπορεί να είναι για την υγεία μας («Η γενετική τροποποίηση ... για την υγεία μας»).
- Ο κανόνας της αναγραφής των άνω του 0,9% γενετικά τροποποιημένων συστατικών στις ετικέτες των τροφίμων δεν προστατεύει αποτελεσματικά τον καταναλωτή, αφού «δεν του επιτρέπει να γνωρίζει αν το τρόφιμο που καταναλώνει, περιέχει έστω και μικρές ποσότητες γενετικά τροποποιημένων τροφίμων, και από την άλλη, υπάρχουν πάρα πολλές περιπτώσεις – ακόμα και στην Ελλάδα – που έχουν ανιχνευτεί μεγαλύτερες συγκεντρώσεις από τις επιτρεπόμενες, χωρίς αυτό να αναγράφεται στην ετικέτα του τροφίμου».
- Βάσει των πολυάριθμων μελετών που έχουν γίνει και σύμφωνα με τις ανασκοπήσεις της Αμερικάνικης Ακαδημίας Περιβαλλοντικής Ιατρικής, οι κίνδυνοι που εγκυμονούν τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα αφορούν αλλεργικές αντιδράσεις, προβλήματα στο αναπαραγωγικό και το γαστρεντερικό σύστημα, στους νεφρούς, στη ρύθμιση του μεταβολισμού και στην παραγωγή ορμονών όπως η ινσουλίνη.

- Μελέτες δείχνουν ότι ένας από τους κινδύνους που εγκυμονούν τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα είναι να αναμιχθούν κομμάτια του DNA τους στους ζωικούς ιστούς – χωρίς να μπορεί κανείς να προβλέψει τι επιπτώσεις μπορεί να έχει αυτή η διαδικασία.
- Κρίνεται απαραίτητο οι σχετικές μελέτες να εξελιχθούν, για να μπορεί κανείς να πει ότι είναι ασφαλή ή μη τα μεταλλαγμένα τρόφιμα.

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

α. Ο τίτλος του Κειμένου 2 («Ντομάτες γεμιστές (με ορμόνες)») συνδέεται στενά με το περιεχόμενο του κειμένου δεδομένου ότι το θέμα του είναι η «εξέλιξη» της φυσικής ντομάτας του παρελθόντος στο μεταλλαγμένο έκτρωμα του παρόντος. Επικοινωνιακά, είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικός, διότι η εντός παρενθέσεων διευκρίνιση τροποποιεί απρόσμενα το κυριολεκτικό μήνυμα του πρώτου σκέλους (Ντομάτες γεμιστές) και, συνακόλουθα, κατευθύνει τις προσδοκίες του αναγνώστη. Ο αναγνώστης, που θα περίμενε ενδεχομένως να διαβάσει μια συνταγή μαγειρικής ή ένα αφήγημα για κάποιο βίωμα σε σχέση με το συγκεκριμένο φαγητό, τίθεται πλέον μπροστά σε μια σκωπτική καταγγελία της μεταλλαγής των παραδοσιακών ελληνικών φαγητών – πράγμα που αποτελεί και την πρόθεση της αρθρογράφου.

β. Περιπτώσεις συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας στο Κείμενο 2 και η επικοινωνιακή τους λειτουργικότητα:

- *στην ώρα της σαν Ελβετίδα:* με την παρομοίωση, που παραπέμπει στην ακρίβεια των ελβετικών ρολογιών, υπογραμμίζεται emphaticά η ακρίβεια της φυσικής ωρίμανσης της ντομάτας που δεν καταλύει τους φυσικούς νόμους και δεν βλάπτει τους καταναλωτές
- *Μαζί με την καρπουζομυρωδιά, οι δύο επικρατέστερες στα καλλιστεία καλοκαιρινών μυρωδιών παιδικής ηλικίας:* με την προσωποποίηση της ευωδιάς της ντομάτας και του καρπουζιού (σαν νικήτριες καλλονές σε παιδικά καλλιστεία) υπογραμμίζεται emphaticά η προτίμηση των παιδιών αλλοτινών εποχών στα δύο αυτά φυσικά τρόφιμα, που είχαν τη μορφή, το άρωμα και τη γεύση της φύσης πριν καταλήξουμε στα σημερινά τερατόμορφα, άοσμα και άγευστα μεταλλαγμένα
- *«Σαν αγγούρι είναι, κύριε Μάκη»:* με την παρομοίωση τονίζεται ειρωνικά η απουσία γεύσης και αρώματος από τα μεταλλαγμένα τρόφιμα ώστε να παρατηρείται σύγχυση και να μην ξέρουμε πλέον τι τρώμε

- *ντομάτα σαν καρπουζάκι*: με την παρομοίωση καταγγέλεται έμμεσα η μετάλλαξη ως «τερατογένεση»
- *νόμιζα ότι ήταν δαιμονισμένη!*: με την προσωποποίηση υπογραμμίζεται η ανοίκεια όψη των μεταλλαγμένων τροφίμων που προξενούν φόβο σε όσους είναι συνηθισμένοι στις διαστάσεις των φυσικών τροφίμων (πράγμα που ενισχύεται με τη χρήση του θαυμαστικού)
- *ο καρπός να ωριμάζει καλπάζοντας*: η μεταφορά «καλπάζοντας» ειρωνεύεται τους αφύσικους ρυθμούς ωρίμανσης των μεταλλαγμένων καρπών
- *σαν τη μαγική φασολιά του Τζακ*: συνδυαστικά προς τη μεταφορά «καλπάζοντας» η παρομοίωση παραπέμπει στο γνωστό παιδικό παραμύθι «Ο Τζακ και η φασολιά» ενισχύοντας την καταγγελτική ειρωνεία της ωρίμανσης των μεταλλαγμένων τροφίμων
- *Η τεχνητή ντομάτα θριάμβευσε και η τεχνητή ζωή το ίδιο*: η προσωποποίηση λειτουργεί εδώ στο πλαίσιο της αναλογίας για να υπογραμμίσει την επικράτηση της ψεύτικης τεχνητής τροφής και ζωής έναντι της φυσικής και αληθινής. κ.λπ.

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

Οι συγγραφείς των δύο κειμένων θεωρούν ότι οι καταναλωτές θα πρέπει να αποφεύγουν τα μεταλλαγμένα τρόφιμα. Στο Κείμενο 1 η συγγραφέας υιοθετεί μια μετριοπαθέστερη τοποθέτηση: τα μεταλλαγμένα θα πρέπει να αποφεύγονται επί του παρόντος εν αναμονή της περαιτέρω διερεύνησης για το εάν είναι επιβλαβή ή όχι («Κρίνεται απαραίτητο .....την αποφυγή τους»). Η συγγραφέας του Κειμένου 2, αντίθετα, καταγγέλλει απερίφραστα την κατανάλωση των μεταλλαγμένων τροφίμων και υπογραμμίζει την ευθύνη των ενηλίκων που άφησαν ανεξέλεγκτη τη γενίκευση της χρήσης τους («Η μόνη χρήση ...ως εδώ...»).

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Οποιαδήποτε διαπίστωση από τους/τις μαθητές/-τριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να συσχετιστεί/ τεκμηριωθεί με στοιχεία/ χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.

Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης:

Ο αφηγητής θεωρεί το «ελάχιστο», το κεφάλι ενός παστωμένου τσίρου ως πηγή γευστικής απόλαυσης, σε αντίθεση με ένα εκτενές και κουραστικό μυθιστόρημα, που αποτυγχάνει να του δώσει αισθητική απόλαυση για την οποία κανονικά προορίζεται ως έργο τέχνης. Με αυτή την αναλογία και την ανάμνηση του παππού επιδιώκει να τονίσει την προτίμησή του σε σύντομα («απόλαυση συμπυκνωμένου ελάχιστου») λογοτεχνικά κείμενα και όχι εκτενή μυθιστορήματα που κουράζουν («Κουράστηκα. Μπάφιασα») με τις αναλυτικές και λεπτομερείς (για κάποιους ανούσιες) περιγραφές και αφηγήσεις.

Κειμενικοί δείκτες που αξιοποιούνται:

- Αντιθετική χρήση επιθέτων: τεράστιο μυθιστόρημα - συμπυκνωμένου ελάχιστου
- Πρωτοπρόσωπη αφήγηση ως αληθοφανής αποτύπωση του προσωπικού βιώματος και της ανάμνησης, ως κατάθεσης της προσωπικής μαρτυρίας.
- Επανάληψη και κλιμάκωση: χωρίς ψωμί, χωρίς μεζέ, χωρίς τίποτε, κ.λπ.
- Η λιτότητα της αφήγησης για ένα ζήτημα θεμελιώδες, όπως η απλότητα (δημιουργείται έτσι εμφατική αντίθεση).

Η απάντηση στο τρίτο ζητούμενο είναι ελεύθερη, ανάλογα με τις προσωπικές επιλογές των μαθητών/-τριών.